

СТАНОВИЩЕ

От проф. дпн Елка Кирилова Янакиева

На дисертационния труд на *Ивет Сашова Здравкова*

На тема:

РАЗВИТИЕ НА ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНИТЕ ОТНОШЕНИЯ НА 6-7 ГОДИШНИТЕ ДЕЦА ВЪВ ВЪЗПИТАТЕЛНОТО ПРОСТРАНСТВО НА ПРАЗНИКА

Представен за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по

Област на висше образование 1. Педагогически науки

Професионално направление 1.2. Педагогика, специалност Теория на възпитанието и дидактика (предучилищна педагогика)

В *заглавието на дисертационният труд* присъстват четири понятия, които имат висока степен на сложност и са предмет на изследване от редица науки: развитие, *екологосъобразни отношения, възпитателно пространство, празник*. Това предопределя и широкият обхват от трудности и сложности, които Ивет Здравкова трябваше да преодолее. В частност тук отнасяме необходимостта да бъдат анализирани огромен брой научни изследвания от областта на различни научни направления и науки. Естествено, това беше съпроводено с разкриване и анализ на тези постижения, които могат да бъдат основа за развитие на цялостна педагогическа концепция за празника с оглед пълноценното битие на човека през периода на неговото предучилищно детство. Това определя темата на дисертацията като тема с висок коефициент на трудност.

Многообразието от проблеми, огромният теоретичен и емпиричен материал, натрупан в педагогическата и психологическата наука, настоятелно поставиха пред Ивет Здравкова най-напред проблема за избор на водещ методологически подход на научното изследване. От логиката на дисертационното изследване се вижда, че тя се е ориентирала към екологическият подход. Изборът на методологически подход е обяснен с научни аргументи. Подчертано е, че той не само хармонизира с темата на дисертационното изследване, а и дава възможност екологосъобразните отношения да бъдат осветлени като система в системите, да бъдат разкрити системообразуващите педагогически фактори, тяхната взаимна свързаност и съгласуваност. Това е направено

на базата на пространствен модел, който има за своя основа концепцията на У.Бронфенбреннер за екологията на човешкото развитие. По същество в представеното ни изследване екологическото възпитание се интерпретира първо като възпитание, което е основано на екологическия подход към самата личност на подрастващия и второ, като изграждане на нейните екологосъобразни отношения със заобикалящия свят.

В изследването ефективно са приложени и други подходи, като особено внимание следва да обърнем на това как предметът на изследване е интерпретиран през призмата на концептуално-технологичния модел, дал живот на идеята за обогатяващото педагогическо взаимодействие (Димитър Кр. Димитров). Това определя научния принос на Ивет Здравкова като част от приносите на българската югозападна научна школа по предучилищна педагогика.

Останалите подходи, използвани с оглед на потребностите на теоретичния анализ и организацията на експеримента, допълват основния подход в изследването и се допълнят взаимно.

Безспорно най-съществена и най-интересна от научна гледна точка е оценката на научния принос както в теоретичен, така и в практически план. Затова приемам справката за научните приноси на дисертацията, но същевременно искам да обърна специално внимание на следните моменти:

➤ Детският празник е утвърден като културно, естетико-социално, комплексно явление, в което детето, участвайки активно и свободно, се наслаждава на празничното време, на празничните усещания, възприятия и емоции и на празничната свобода;

➤ Детският празник е утвърден не като нова интерпретация на съдържанието за образователния процес, не като педагогическо явление, подчинено на държавните образователни изисквания (без да ги отхвърля); той е стихия на въображението, което между другото е най-важното психическо новообразуване за периода на предучилищното детство; той е и господство на емоционално-сетивните изживявания, а така също и гарант за щастливо детство. Затова Ивет Здравкова смята, че празникът няма как да бъде разглеждан като форма на организация на обучението или на която и да е друга част от организацията на педагогическия процес и че неговите методи не са рационално-регламентирани. Свободата, която детето получава в празника е в голяма степен тъждествена на свободата от която се нуждае неговото

въображение, за да се развива пълноценно и неговата личност, за да се изгради като самостоятелна и етнокултурно идентифицирана.

➤ Ивет Здравкова е направила нов анализ на съдържанието на понятието възпитателно пространство: то е разгледано като имащо свое поле, свои елементи и отношения. То може да бъде динамично, да се развива, да включва и да изключва компоненти. Един от аспектите обаче винаги остава постоянен, а то е наличието на екологично отношение към развитието на детската личност и към развитието на нейните отношения. В този контекст е разгледано и развитието на екологосъобразните отношения на 6-7 годишните деца.

➤ Ивет Здравкова е съставила и апробирала комплект от методи за диагностика на екологосъобразните отношения на детето, който е в съответствие със структурните компоненти на тези отношения. Това прави получените от тяхното прилагане резултати особено ценни и даващи възможност за по-нататъшно концептуално изграждане на идеи за нови практики.

Подчертавам, че педагогическият експеримент е проведен добросъвестно, той се характеризира с определеност, логическа последователност, конкретност, достатъчна продължителност, контролируемост. Неговото съдържание е отразено изцяло в приложението на дисертацията и при желание всеки може да повтори експерименталната работа и да се убеди в научната истинност на получените резултати. Приложението има самостоятелно значение и може да бъде разглеждано като педагого-технологично отражение на основните идеи на изследването в педагогическата практика.

Като пожелание към бъдещите разработки на Ивет Здравкова бих искала да кажа, че трябва да бъде по-смела в теоретичните интерпретации и обобщения на собствената си педагогическа практика, да се постарее да обхваща получените резултати от повече страни и да търси влиянието им в повече научни ракурси.

Лични впечатления от работата с Ивет Здравкова

Дисертационният труд на Ивет Здравкова е разработен самостоятелно, въпреки че изискваше от нея огромни волеви усилия както в интелектуален план, така и в организационен. Всъщност в годините на работа над дисертационното си изследване тя успя да преустрои цялото си мислене и се научи да се подчинява на научната логика и

да се съобразява с всички основни положения на научната етика – както в интерпретацията на научните източници и постижения, така и в изграждането на педагогическата практика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационното изследване показва, че докторантката притежава умения да прилага различни методологически подходи, има задълбочени теоретични знания и демонстрира способност за самостоятелни научни изследвания. Нейният личен принос в проведеното научно изследване и постигнатите резултати са безспорни. Затова си позволявам да предложа на уважаемото научно жури да присъди на Ивет Сашова Здравкова образователната и научна степен „доктор” по научната специалност Теория на възпитанието и дидактика (предучилищна педагогика) от професионално направление 1.2. Педагогика, област на висше образование Педагогически науки.

понеделник, 03 февруари 2016 г.

Подпис:.....

Проф. дпн Елка Янакиева